

ОСЕРЕДОК УКРАЇНСЬКОЇ
КУЛЬТУРИ І ОСВІТИ

1944 - 1954

ВІННІПЕГ, МАН., КАНАДА

ВИДАНО В 10-ТУ РІЧНИЦЮ ІСНУВАННЯ ОСЕРЕДКУ УКО

Друкарня "Нового Шляху" 184 Александер Ев., Вінніпег, Ман.

**Printed by the Ukrainian National Publishing Co., Ltd.
184 Alexander Ave., Winnipeg, Man., Canada.**

ОСЕРЕДОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ П ОСВІТИ БІБЛІОТЕКА, МУЗЕЙ, АРХІВ.

10-ЛІТТЯ ПРАЦІ (ЗАСНОВАНИЙ В 1944 РОЦІ)

Вже довго до другої світової війни деякі провідні особи та організації в Канаді відчували потребу заснування всеукраїнського культурного центру. Виникла думка зібрання тих пам'яток української культури, які знаходяться серед українського суспільства в Канаді.

Друга війна прискорила здійснення цієї думки. Від 1941-го до 1944-го року німці були в посіданні всіх територій в Європі, де цінні пам'ятки української культури: книгозбірні, музеї і архіви, збирані довгими роками, а то й віками, попали в німецькі вандальські руки. Ті пам'ятки, що були поза межами України — в Берліні, Парижі, Празі і Варшаві, німці повивозили. Біль-

**У Бібліотеці Осередку: Д-р П. Маценко-секретар
і Т. Кошиць-управителька Музею, Архіву і Бібліотеки.**

шість з них зникла безслідно. — На Україні такі інституції розграбовували або нищили. Заміталися всі сліди української культури.

По упадку німецької мілітарної сили, всі землі України залляла червона навала з Москви. Що ще залишалось в українських бібліотеках, музеях і архівах, попало під контроль московських окупантів, метою яких є — знищити всі пам'ятки нашої національної культури і нашої великої визвольної боротьби.

ЯКА ЦІЛЬ?

По розгромі збірників українських памяток в Європі не лишилось жадного центру в цілому вільному світі, кудиб люди могли надсилати твори постійної вартости на збереження. **Осередок Української Культури й Освіти** почав сповняти ролю такого центра. Його ціллю є: **Збирати, охороняти і використовувати надбання українського генія всіх часів і на всіх ділянках людської творчости для добра української справи, як цілости.** Для виконання цього Осередок поставив своїм завдання:

- 1) Удержувати бібліотеку, музей та архів для переховання важних українських документів;
- 2) Видавати наукові й популярні книжки;
- 3) Вести Вищі Освітні Курси, і інше.

НА ЯКИХ ОСНОВАХ ПОБУДОВАНО ОСЕРЕДОК?

Це є загальна українська установа, що базується не на групах і організаціях, але на членстві з усіх груп і організацій. Приналежність людини до однієї з українських церков або суспільних груп є особливо цінною ознакою кандидата в члени Осередку, бо його завданням є єднати всіх українців коло культури, створеної всіми українцями.

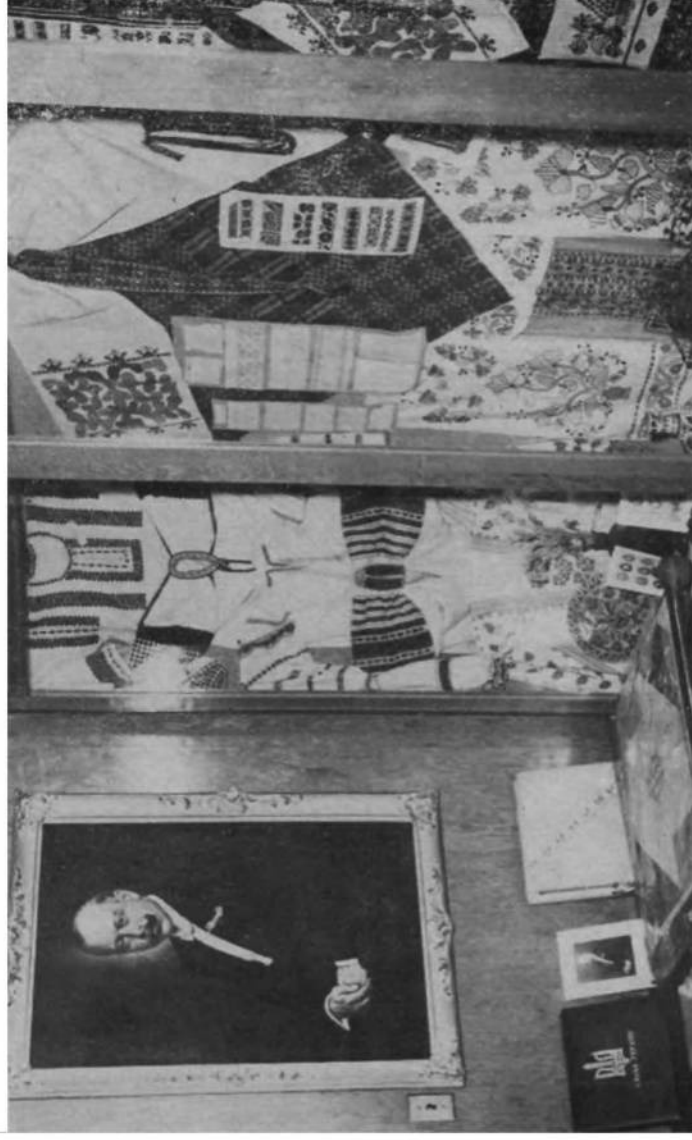
Членство через плачення вкладок і жертв, а ширше суспільство через жертви і записи майна уможлиблюють працю Осередку. Все його велике майно належить членству, а воно збирається, охороняється Головною Дирекцією обраною на крайових з'їздах.

ЧОМУ В КАНАДІ?

Осередок оснований в Канаді головню тому, що Канада є єдиною країною в світі, де поза межами України живе коло пів мільйона українців, головню фармерів, стало осілих на землі, збитими кольоніями. Це фармерське населення надає й установі більшої сталости, аніж вона моглаб мати в будьякій іншій країні, де українці в своїй масі не є пов'язані з землею і перебувають в стані постійного руху і тому більшої денаціоналізації. Глибока демократичність канадійських законів і суспільства, її безпека у мілітарному відношенні і толерантність до виявів різно-національних культур забезпечують Осередкові його нормальний розвиток.

Частина Читальні Осередку

Музей — Портрет О. Кошиця з світлинки 1919 р. (Олія роботи В. Кутянської 1953 р.) і перша частина шафи з народним мистецтвом.

Музей — Друга частина шафи з народнім мистецтвом.

VII. ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ
ОСЕРЕДКУ УКРАїнСЬКОЇ КУЛЬТУРИ Й ОСВІТИ

ВИННИЛЕГ. МАН

1946

ЧОМУ ОСЕРЕДОК?

Ця установа складається з джерельної Бібліотеки, Музею і Архіву. Моменти доцільного використання праці і засобів не дозволяли творення трьох окремих інституцій. Тому й назва **ОСЕРЕДОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ** була вибрана для охоплення матеріалів бібліотечних, музейних і архівних і означення загальної культурної діяльності.

ЯК ПОСТУПАВ РОЗВИТОК ОСЕРЕДКУ?

В 1944 році Осередок розпочав працю без жодних засобів. Протягом 10 років він вів постійні зв'язки з людьми в Канаді і других країнах. Українські культурники з усіх країв відкликалися на ідею нового збірника культурних вартостей і матеріалами і фондами. Зо всіх сторін поодинокі люди і організації надсилали літературні, музейні і архівні твори. В більшості випадків не були **дари**. Є випадки, що навіть не-українці дарують важні речі і документи до Осередку. Лише особливі рідкісні пам'ятки доводиться перекуповувати від людей, які не можуть або не хочуть передавати їх, як дари, до Осередку.

За десять років Осередок перебрав або закупив для збереження і використання велику скількість матеріалів, яких годі оцінити на гроші. Все це стало спільним добром нації.

1. БІБЛОТЕКА.

1) Бібліотека начисляє з усіх ділянок на різних мовах поверх 10,000 назв.

2) В 1953 році засновано **Відділ рідкісних праць і документів**. Сюди входять виключно праці унікального порядку, або ті, яких на ринку не можливо набути.

Шафа з особистими речами і бібліотекою полк. Є. Коновальця

3) Відділ періодичних видань.

Він нараховує коло 400 назв часописів і поверх 400 назв періодиків, багато у річниках, з різних часів і країн.

Осередок має бібліотеки окремих осіб і установ: проф. О. Кошиця, Є. Коновальця, П. Зварича, Крайової Екзекутиви УНО, Союзу Українських Канадійських Ветеранів, і ін.

2. МУЗЕЙ.

Музейні експонати збирались від самого початку заіснування Осередку, але фактично він був відкритий для публіки з 1951 р. Має він клясичні зразки писанок, вишивань, гаптів, убрань; дерев'яних, керамічних і різьбарських виробів і др. До Музею належать також три шафи з персональними речами унікального значення: О. Кошиця, Є. Коновальця та Р. Р. Гонсета.

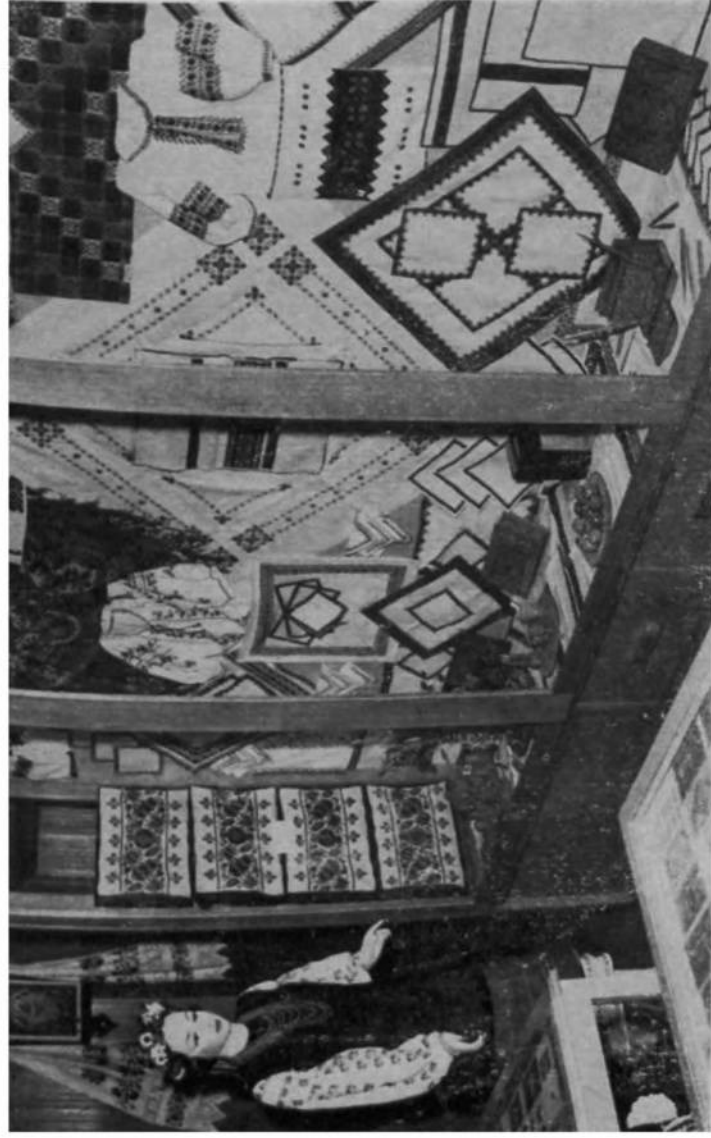
3. АРХІВ.

Має різні цінні документи, старовинні мапи (33), невикористані рукописи учених і письменників, більш як 60 конкурсних праць із життя під окупаціями Московії та Німеччини (1940-1945), матеріали О. Кошиця та ін. Крім того тут міститься велика збірка матеріалів, що призначена для будучого музею в Харкові, неповна збірка канадіяни І. Боберського, архіви Комітету Українців Канади та велика кількість інших матеріалів. Всі ці матеріали (бібліотеки й музею) використовуються науковцями, науковими й громадськими установами і зацікавленими особами Канади, Америки і Європи.

4. ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ.

Осередок продовжував улаштування літніх Вищих Освітніх Курсів, започаткованих в 1940 р. при Українському Національному Об'єднанні (УНО). Всіх Курсів відбулось вже 16, через які перейшло більш як 800 учасників молоді, як Канади так і Америки.

В осени 1954 року Осередок відбуде свій десятилітній ювілей праці

Музей — Шафа з ужитковим мистецтвом (зліва дві скляні шафи з народним мистецтвом і грішми Української Держави)

Музей — Шафа з пам'ятками музичної діяльності О. Кошиця.

НАША ПРОСЬБА

З цієї нагоди Головна Дирекція Осередку звертається до наукових установ, громадських організацій, суспільних груп, церковних громад та поодиноких людей доброї волі у цілому світі —:

Надсилайте друковані праці і матеріяли, музейні і архівні речі та документи.

Ставайте членами Осередку; вкладка дійсного члена \$10.00 річно.

Зголосуйтеся в співробітники по збиранні матеріялів, або написанні праць, особливо з ділянки споминів за період з 1917 року до нині.

Підтримуйте Осередок добрим словом і ділом: щедрими жертвами та записами (тестаментами).

Памятаймо, що і найменша друкована річ є "важною" в історії нації!

І найменші збірки Осередок означає іменем жертводавця!

Музей — Дівчина в полтав. одязі

ВИДАННЯ ОСЕРЕДКУ УКО ДО НАБУТТЯ: 10656

1. Про українську пісню й музику. Коротка історія української пісні й музики. Написав Ол. Кошиць. — Ціна 35 ц.
2. Гулянка. Образок із життя молоді в українським селі. Скомпонувала Т. Кошиць. — Ціна 35 центів.
3. Бог предвічний. 12 колядок і щедрівок для фортепіану укладу І. Мельника. — Ціна 75 ц.
4. Шкільні хори на 1, 2 й 3 голоси, перший десяток, в супроводі піано, укладу О. Кошиця. — Ціна 75 ц. (випрод.).
5. Шкільні хори, на ті самі голоси, другий десяток, того ж автора. Ціна 75 ц.
6. *Ukrainian Dances for the piano* — I. Melnyk, book 1. — \$0.75.
7. *Alexander Kosheiz in Ukrainian Music*, by Prof. G. W. Simpson — \$0.15.
8. Спогади Олександра Кошиця, два томи, стор. 640, спомини від дитячих літ до виїзду за кордон 1919 р. Книга любови до України, її культури й народу. Багато образків. Ціна за два томи \$4.00. Кожний том окремо по \$2.00.
9. Музичні твори О. Кошиця, повне посмертне видання. Українські народні пісні: Пісні історичні, 3 збірки на хори мішані, чоловічі й жіночі. 1-ша збірка \$1.50, друга й третя по \$1.00.
10. "Різдвяний вечір" — (Побутова картина на 1 дію) з хорами жіночими й чоловічими (7 хорів) укладу Т. Кошиць. — Ціна 50 ц.
11. "Український Літопис" — Д. Філомеля. — Ціна \$1.00.
12. Могिला князя Святослава — проф. д-р М. Міллер. — 30 ц.
13. "8,000,000" — Ф. Правобережний. Голод в Україні 1933 р. Ціна 75 ц.
14. Д. С. Бортнянський і М. С. Березовський — П. Маценко. Ціна 35 ц. (випродано).
15. З пісню через світ (Подорож Української Республіканської Капелі). Т. 1, ст. 194. — О. Кошиця. — Ціна \$2.00.
16. "О, Предвічний Боже" — колядки й щедрівки для мішаного хору. — П. Маценко. — Збірник. Ціна 75 ц.
17. Давня українська музика й сучасність: 1) Про упорядкування церковної музики; 2) Музика і Г. С. Сковорода та 3) Г. Квітка Основ'яненко в музиці — написав П. Маценко. — Ціна 35 ц.
18. Якименко, Федір Степанович — написав П. Маценко. Ціна 25 ц.
19. Відгуки минулого (О. Кошиць в листах до П. Маценка). Ціна 75 ц.

Головна Дирекція Осередку

Адреса Осередку для посилок і листів:

Ukrainian Cultural and Educational Centre

P. O. Box 791, Winnipeg, Man

Адреса приміщення Осередку: 935 Main St.